

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 16. marca 1859.

Prošnja

do slav. kantonskih gospósk, visokočastite duhovščine, častitih županov in učiteljev ljudskih šol po kmetih.

Tudi najbolja postava nima nobenega prida, ako se ne izpolnuje, ako ne stopi v djanje in ostane le — na papirji.

Visoko deželno poglavarstvo je predlanskem oklicalo postaviti zavolj oberanja gosenc in dotični ukaz poslala vsem c. kr. kantonskim gosposkam, naj po svojih županih skerbijo, da bode vsak gospodar obral gosence, in kdor sam tega ne stori, da se stori po najetih ljudéh, pa na njegove stroške. Ob enem je slavno deželno poglavarstvo tudi visokočastitemu škofijstvu poslalo prošnjo: naj naroči gosp. duhovnom in učiteljem po kmetih, da na prižnici in v šoli podučujejo stare in mlade o veliki potrebi in koristi oberanja gosenc.

Ker letošnja mehka zima ni zaterla škodljivega merčesa, — ker je že dosti gosenc živih po drevji, nekatere pa bojo še le izlezle, tedaj prosi kmetijska družba vse gori imenovane gospode, naj zvesto spolnujejo, kar ste jim njih višje oblasti ukazale — v prid celi deželi!

Častite podružnice kmetijske družbe pa so naprošene v svojem kraji čuti nad tem, ali se spolnuje višja zapoved, ker ob enem, ko so predlanskem prečastiti deželni poglavar razposlali ukaz zavolj oberanja gosenc in prepoved zavoljo tičjega lova po deželi, so z dopisom števil. 1255 naročili tudi kmetijski družbi, naj se, kakor dosihmal, pridno poganja za dosežbo blagega namena.

Kmetijska družba tedaj le spolne svojo dolžnost, ako razglasi pričujočo prošnjo.

Dostavlja pa še to vsem, ki oberajo gosence, naj pri tem delu ob enem tudi pazljivo gledajo na mladike, in kar jih zagledajo pikastih in marogastih, naj jih odrežejo, ker so bolne in imajo znamenje tiste rastlinske bolezni, ktera tudi sadnemu drevju ne prizanaša.

C. k. kmetijska družba v Ljubljani 13. marca 1859.

Sejte riček!

Ravno sem mislil na vprašanje, ktero je tudi meni v 6. listu „Novic“ namenjeno, obširno odgovoriti: kako se iz „rička“ (Leindotter) olje dela; kar zagledam v 8. listu „Novic“ spisek gosp. Lesjaka iz Dvora na Koroškem, v katerem se natanko popisuje, kako se vésti pri napravljanji tega olja. Ta sostavek se popolnoma ujema z enim, kterege sem bil jaz že za „Novice“ namenil, pa ga potem kakor nepotrebno ponavljanje opustil. Svetujem toraj gosp. Križnogorskemu, in vsem, kterim je za to koristno olje mar, imenovani sostavek v 8. listu brati, kjer je zadosten odgovor na vprašanje v listu 6.

Pri tej priliki priporočam na vso moč vsem kmetovavcom, naj prav veliko rička sejejo; zakaj ta pridelek jim ne bo samo dal obilo olja za domačo svečavo, temuč oni ga bojo tudi vselej lahko in dobro prodali.

Oljnarica „Pod gradom“ (Osterberg) doljske fare pod Ljubljano naredi vsako leto več sto centov olja iz

rička, kterege dobiva iz Tersta, kamor se iz daljnega Ruskega pripeljava.

Znano je, da je kranjski riček veliko boljši kakor rusovski, toraj bodo podgrajska in druge oljnarice raji kranjski riček raji kupovale kakor drugega.

Koliko je z žitnim poljem in sosebno z nogradi opraviti, nam ni treba dokazovati. Pretečeno leto se je res obilo vina pridelalo. V tolikih dnarskih stiskah bi bilo to lepa pomoč za Dolence, ako bi se njih kapljica, kakor nekdanj, spečati dala; ali žali Bog! od kar je colnina na horvaški meji odpravljena, vidimo vinske tergovce iz Gorenskega najraje čez Gorjance in Metliko na Horvaško potovati, in tukajšnega vina se ogibati. — Pšenica se je daleč leta 1857 in 1858 tako slabo obnesla, da se v Novem mestu, iz Horvaškega pripeljana, po 2 gold. 5 do 15 kr. stare cene mernik ložej prodá, kakor tukajšna po 1 gold. 35 kr.

Riček potrebuje malo dela, in tudi na slabem zemlji dobro obrodi; toraj je očitno, da današnji dan noben poljsk pridelek tako hitro, tako gotovo in tako obilo dobička ne daje, in toraj potrebnih dnarjev ne donša, kakor ravno on. Sejte tedaj riček!

V velikem Škerjančjem 12. marca.

Jož. Duller.

Gospodarska novica.

(Kako miši na polji pokončavati?) Predlanskem je kmetijska družba v Monakovem razpisala to vprašanje, in je tistemu, kdor bode najboljši svet vedil povedati, obljubila deset zlatov v darilo. Gosp. fajmošter Jakel je po razsodbi skušenih kmetovavcov pravo povedal in darilo prejel. Živi sovražniki miš — pravi gosp. fajmošter Jakel — so tiči: kajna, sova in vrana, zraven teh pa: jež, podlasica in pa lesica. Teh žival nikar ne preganjajte, marveč jih še vabite na polje svoje, in pokončali vam bojo več miš kakor vse vaše druge priprave!

Nemška, turška in še druge detelje na Štajarskem.

Poduk koristen tudi drugim deželam.

(Konec.)

Turška detelja (Esparsette), ki jo Rusi sladko deteljo imenujejo, je za štajarsko deželo zares prav koristna rastlina, in akoravno je za njo na Štajarskem svet ugoden, jo pa vendar le Štajarci dozdej prav po malem sejejo in obdelujejo. Marsikter vinogradšk in gornišk posestnik bi ne bil v letih 1856 in 1857 tožil, da mu živinske klaje primanjkuje, če bi se bil s pridelovanjem turške detelje pečal, in ž njo svoje suhe brežine obsejeval. Kdor to deteljo po brežinah in v goratih krajih seje, se mu gotovo ne bo treba bati še tako suhih letin, da bi mu piče za živino primanjkovalo; lahko bo ž njo svoje goveda na višjo stopnjo povzdigil, nograde pa v boljši stan pripravil. Štajarske vinske gorice, ravno tako tudi srednji homci, imajo večji del le apnéno zemljo ali pa močno apnéno-pešeni lapor, na kterem turška detelja prav spešno raste in se je lahko prav